

„SZELEKTÍV” GONDOLATOK

Szemét – kapzsiság – műanyag – flakon – ember – műanyag – zűrzavar –füst –műanyagsziget – levegőszennyezés – kosz – világszintű – flakon

Ezek a válaszok születtek a rövid, de annál lényegre törőbb közvéleménykutatásom eredményeként, melyben néhány munkatársam nyújtott segítséget. Az összegyűjtött szavak szerintem jól tükrözik, hogy mi jut először az emberek eszébe arról a szóról, hogy környezetszennyezés. Az akcióm során kiderült az is, hogy többnyire a műanyagokat hozzuk kapcsolatba a környezetszennyezéssel, ezért ebben a cikkben én is főleg a műanyagokkal foglalkozom – megjegyzem, olyan kevésbé látványos dolgok is a környezetszennyezéshez tartoznak, mint a fényszennyezés, zajszennyezés vagy akár az úrszemét.

Egyre több helyen hallhatunk arról, hogy a műanyag hulladékok hogyan szennyeznek be kb. MINDENT körülöttünk, és ez mennyire rossz. Mondhatnánk, hogy a csapból is ez folyik – és akkor az ivóvízszennyezés egy új módja is eszünkbe juthatna, és nem is tévednénk sokat. A mikroműanyagokat ugyanis nemcsak tengeri élőlényekben, vagy a boltokban kapható élelmiszerekben mutatták ki, hanem már a csapból folyó ivóvízben is. Természetesen nem csupán „mikro” méretben okoz problémát a műanyag, elég az írásom elején olvasható listában is megtalálható flakonokra gondolni. A legnagyobb gond, hogy minőségétől függetlenül akár 1000 év is szükséges a műanyag lebomlásához, addig pedig tárolnunk kell valahol ezeket.

A műanyag hulladékok esetében – véleményem szerint – sokat javíthatnánk a helyzeten, ha mindenki ismerné és betartaná a szelektív hulladékgyűjtésre vonatkozó szabályokat. A műanyagflakonok gyűjtésekor is oda kell figyelni néhány részletre azon kívül, hogy melyik gyűjtőbe dobjuk. Miután kiürült egy flakon, azt el kell öblíteni, hogy ne maradjon benne élelmiszer- vagy mosószermaradék, illetve, ha papírcímke van rajta, azt is el kell távolítani. Utána jön a legmenőbb része a flakongyűjtésnek, minél kisebbre kell lapítani, hogy ugyanabba a tárolóba minél több férjen bele. A többi szelektíven gyűjthető hulladék esetében is vannak szabályok, melyeket ha nem tartunk be, feleslegesen strapáltuk magunkat, ugyanis azt kockáztatjuk, hogy feldolgozható lesz-e egyáltalán a nehezen összegyűjtött „szelektív” hulladékunk, vagy a sok oda nem illő „kosz” miatt meghiúsul a szelektív hulladék újrahasznosítása.

Természetesen nem a szelektív hulladékgyűjtés az egyetlen lehetőségünk, ha csökkenteni szeretnénk a műanyag szemét mennyiségét. Valószínűleg sokan hallottak már a biológiailag lebomló műanyagokról, de még az is lehet, hogy valaki komposztálni próbált egy ilyen anyagból készült zacskót. Ma már tényleg léteznek olyan műanyagok, melyeket akár egy kerti komposztálóban is „eltüntethetünk”, a többség viszont csak speciális körülmények között, ipari komposztálóban bomlik le – ezért érdemes utánajárni, pontosan milyen szabványoknak felel meg az egyszerűnek tűnő, „lebomló” zacskóink, nehogy tönkretessük vele a kerti növényeink számára készített komposztunkat.

Az emberek gondolkodásmódja nagyon széles spektrumú ebben a témakörben. Vannak az elhivatott környezetvédők és van, aki még a saját, szűk környezetéért sem tenne semmit. Miért emelem ezt ki? Mert ez egy olyan világszintű probléma, amit kezelnünk kell! Úgy gondolom, nem fordíthatunk hátat, és vehetjük félvállról a dolgokat – ehhez néhány elhivatott környezetvédő sajnos kevés, mindenkire szükség lenne. De ez ne tartson vissza senkit! Nem kell furán érezni magunkat, ha a környezetünkben kizárólag mi figyelünk mondjuk arra, hogy összenyomva dobjuk a flakonokat a szelektív gyűjtőbe, vagy rajtunk kívül senki sem használja a szelektív gyűjtőt. Kezdje el mindenki bátran a környezettudatosságot (vagy folytassa, ha már elkezdte) és a többiek idővel majd úgyis csatlakoznak! Ne egymásra várjunk, mert abból csoportos várakozás lesz, nem pedig tisztább környezet...

Az előbbiek alapján láthatjuk, hogy nem olyan egyszerű feladat, ha az ember oda szeretne figyelni arra, mi történik majd a környezetében keletkezett hulladékokkal. Éppen ezért az Agórában – a BASF középiskolásoknak szóló, *Chemgeneration* című interaktív tudományos programján – nemcsak a kémia, illetve természettudományok népszerűsítésére fektetünk nagy hangsúlyt, hanem arra is, miként járulnak hozzá a tudományok a fenntartható fejlődéshez, a hulladékok újrahasznosításához, átalakításához, vagy környezetünk tisztításához. A foglalkozáson a diákok többek között megismerkedhetnek a fent említett, komposztálható műanyagok egyikével is.

Csupán egy apró ötlet! Szinte biztos, hogy mindenkinek van otthon néhány, bevásárlásból hátramaradt szatyra. Minden táskánkba, amit hordani szoktunk magunkkal, rakjunk egyet (szerintem megoldható, nem igazán foglalnak túl nagy helyet). De tényleg mindegyikbe! Ha nem így teszünk, nagy az esély rá, hogy olyan táskával megyünk legközelebb vásárolni, amelyikben nincs... Ha ezt megtesszük, a legközelebbi bevásárlásnál garantáltan lesz nálunk egy szatyor. Ha nem is fér majd bele minden, amit veszünk, ennyivel kevesebb szatyrot kell majd vásárolnunk a boltban és ennyivel kevesebb szemetet termelünk. A műanyag hulladékok problémakörének rövid áttekintése után – és a Föld napjához kapcsolódóan – mindenkinek a saját belátására bízom, átgondolja-e a munkatársaim körében folytatott közvéleménykutatásom során kapott – kicsit talán elvontabb – válaszokat, mint az „ember”, a „világszintű” vagy a „kapzsiság”.

Hajduk Zsófia vegyész, vezető demonstrátor
Agóra Tudományos Élményközpont

Az írás a Városközpont Magazin 2019. áprilisi számában jelent meg.

AMIT TUDATOSÍTANI KELL! // TUDTA ÖN?

Már második éve ad otthont az Agóra a BASF Chemgeneration elnevezésű programjának. Az elsősorban középiskolás diákoknak szóló, interaktív tudományos foglalkozás rávilágít arra, hogy a fenntartható fejlődésnek milyen fontos szerepe van az emberiség jövője szempontjából. Az egyedülálló program keretein belül a fiatalok újrahasznosítják a papírt, olyan rendszereket hoznak létre, melyek szűrik a szennyezett vizet, fémelektrolízist végeznek, valamint bebizonyítják, hogy vannak olyan műanyag típusok, amelyek mindössze néhány héten belül lebonthatóak. A Chemgeneration foglalkozásra középiskolai csoportok jelentkezését várják az Agóra Tudományos Élményközpont weboldalán keresztül.

